

© Selim Aytac

BAHARDA FOTOĞRAF

Doğanın yenilenme, renklere bürünme mevsimidir bahar. Yeni boy veren fidanlar, patlayan bahar dalları, rengarenk açan çiçekler, yeşilin her tonuyla boyanan ağaçlar ve toprak; bulutların üstünde boy gösteren gökkuşağı, yağmurun ardından gelen pırıl pırıl bir güneş; bu değişimin insanda yarattığı kıpır kıpır duygular ve coşkulu, heyecanlı bir romantizm... Doğanın her yıl yeniden uyanışı olan bahar, güneşin doğmaya yüz tuttuğu erken saatlerden, güneşin solduğu akşam saatlerine kadar, etkileyici fotoğraflara sahip olmak çabasındaki fotoğrafçılar için, neredeyse kusursuz bir mevsimdir.

Her mevsimin, hemen tüm zenginliklerini yaşatan bir coğrafyaya sahip ülkemiz. Özellikle bahar aylarında, her yöre kendine özgü yapısıyla, çok farklı renklerle donanıyor; doğudan batıya, kuzeyden güneye muhteşem görünümlere kavuşuyor. Ne yaz mevsimin şiddetli ışığı ve aşırı sıcaklığı ne de kışın şiddetli soğuğu ve az soluk ışığı

yok baharda. Bu mevsimde fotoğrafçıların şikayet konusu, yalnızca hızlı değişen gökyüzü koşulları olabilir.

Bahar döneminin fotoğraf konuları çok zengin. Karların erimeye yüz tutup, tazecik otların ve çiçeklerin boyverdiği dağların eteklerinden tutun da, ağaçların yapraklanması, çiçeklerin açmasından, baharla yaşama renk katan

kelebeklere, insanın yarattığı romantizme kadar bir dolu zenginlik var. Fotoğraf teknolojisinin sunduğu olanakları kullanarak durağan manzara fotoğraflarından, makrofotografiye kadar geniş bir yelpazede çalışmak olası.

Bahar denince aklımıza ilk gelen, doğa ve onun güzellikleri olduğuna göre, bahar fotoğrafı denince de ilk

aklımıza gelen doğa fotoğrafı olur. Doğa fotoğrafçılığının pek kolay olmadığını hepimiz biliriz ama, bahar söz konusuysa ister istemez doğa fotoğrafıyla yaklaşmamız gerekir. Makrofotografi ya da yakınlaştırıcı (close-up) fotoğraf doğa fotoğrafının önemli birer uygulamasıdır. Bu tekniklerle görüntülenmiş insan ya da dağ gibi büyük nesnelerin fotoğrafları olsa da, yakınlaştırıcı fotoğrafın ana konularını, bazen gözle ayırt etmekte bile güçlük çektiğimiz çok küçük nesneler oluşturur. Minyatür doğal nesneler, küçük bitkiler, çiçekler, böcekler ya da büyük nesnelerin, örneğin bir ağaç kabuğunun üzerindeki çok küçük ayrıntılar gibi konular sınırsız olanaklar sunar; ama makrofotografi hakkında bilgili olmak gerekir. Bilim ve Teknik Dergisi 2003 yılı 428. sayısında da anlatılan makrofotografi, çıplak gözle görülemeyen çoğu ayrıntıyı bile görür kılar. Yakınlaştırıcınız ya da makro özellikli bir objektifiniz yoksa, ana konuyu açığa çıkarmanın bir yolu alan derinliğini denetlemek, diğeriyse teleobjektif kullanmaktır. Geniş açı bir objektifte en açık diyafram ön planın netsizleşmesini sağlarken, 300 mm gibi teleobjektiflerle hem ön hem de arka planda netsizlikler oluşturulabilir.

Bazen farkına varamasak da, baharda tadına doyamadığımız binlerce manzara gün boyu akıp gider. Bu manzaraları yakalamak, ve başkalarıyla paylaşmak fotoğraf çekmek için iyi bir neden. Manzara fotoğrafları çekerken, özellikle geniş arazilerin, uzakdaki dağların ya da bir kentin görünümü gibi konularla çalışırken geniş açı objektiflerin kullanılması, hem görüntü düzenlenmesini kolaylaştırır hem de görüntüdeki alan derinliğini artırır. Alan derinliğini artırmakta diyafram da rol oynar. 22 gibi kısıp bir diyafram değeriyle yapılacak manzara çekimlerinde, görüntüdeki net alan miktarını artırarak, detayların daha ortaya çıkması sağlanır. Kısıp diyafram değerleri görüntüdeki net bölgeleri ve derinliği artırır.

Bahar manzaralarının bir bölümünü de su manzaraları oluşturur. Gürül gürül akan nehirler, çağlayanlar, şelaleler bahar fotoğrafının en ilginç konularındandır. Özellikle bazı şelalelerde, ışığın gelme açısı doğru zamanda yakalanırsa, suyun çaptığı yerlerde

gökkuşağı oluşumuna tanık olabilirsiniz. Bu tür su fotoğrafları, aslında hareket fotoğrafı kapsamına girer. Düşük seçilmiş bir örtücü hızı değerinde suyun hareketini yakalarken, yüksek bir örtücü hızında, bu hareketin bir anını dondurabilirsiniz. Ama suyun hareketini gösteren görüntüler genellikle daha güçlü ve etkili olurlar.

Doğada hareket eden çok sayıda canlı olduğunu da unutmamak gerekir. Hareketli nesnelerin, örneğin hem insanların hem de hayvanların fotoğraflarını çekerken hareket fotoğrafının özelliklerini kullanmak olası. Yine hareketli nesnelerin görüntülenmesinde “pan” denen yöntem de uygulanabilir. Pan fotoğraf çekerken, fotoğraf-

çının da hareket eden nesnenin hareketini izleyerek, vücudunun üst tarafını nesnenin hareketine koşut biçimde döndürmesi gerektiği unutulmamalı.

Bahar mevsiminin konularından biri de insan ve onun duygusallıklarıdır. Aşk, bahar kıpırtısının simgesi sayılır. Parklarda ya da güzel bir gölün kıyısında, bankta oturan ya da çiçeklerle bezeli bir arka fonun önüne yerleştirilen aşık çiftler sevgi ve romantizmin temsilciliğini yaparlar. Açık hava portre çalışmaları için de bahar son derece uygun bir mevsim. Yumuşak ışığın etkisinden yararlanarak, oldukça duygusal ve yumuşak fotoğraflara sahip olmak hiç de zor değil.

Bahar döneminde, özellikle sabah

Renk

Bahar renklerin de mevsimidir. Fotoğrafçı renklerin görüntü üzerindeki etkisini bilmek, birbirleriyle olan ilişkilerini düzenlemek zorundadır. Parlak, kontrast renkler fotoğrafın canlılığını artırır, fotoğrafa neşe ve coşku katar. Renk parlaklığının ya da yoğunluğunun derecesi konunun üzerine düşen ışığın özellikleriyle ilintilidir. Bu kolayca sınanabilir. Kontrast renkli, örneğin mavi ve kırmızı iki nesneyi yan yana koyup, önce kapalı ve bulutlu bir havada sonra da parlak, güneşli bir günde çekin. Parlak günde çekilenin aksine kapalı günde çekilen fotoğrafta renkler adeta solmuştur.

Rengin çekilen fotoğraftaki etkisi, görüntünün nasıl düzenlediğiyle ve ne miktarda kullanıldığıyla ilişkili olsa da, renk kullanımının nasıl olacağı aslında fotoğrafçının seçimidir. Yani fo-

toğrafçı isterse, rengi çok sınırlı ve pasif ya da yaygın ve gösterişli kullanabilir. Rengin etkili olabilmesi için görüntü alanı içinde yaygın olması gerekmez. Küçük bir renk alanı da etkili bir vurgu yapabilir. Böyle kullanılmış bir renk alanının etkililiği genellikle çevresinde kullanılan renklere ya da tonlara bağlı değişir; örneğin, sadece yeşil renk ve tonlarının arasında kalan tek bir gelincik, bütün fotoğrafın ilgi odağı olabilir.

Rengarenk bir bahar gününde fotoğraf çekirken anımsanması gereken bir başka nokta da parlak ve kontrast görünen her nesnenin, her zaman beklenen iyi sonucu vermeyeceğidir; tıpkı rdaha az renkli, soluk ortamların da her zaman kötü sonuç vermemesi gibi. Soluk ama sınırlı renklerden oluşan bir ortamda iyi planlanmış bir fotoğraf, renk zengini ama kötü planlanmış bir fotoğraftan çok daha ötede beğeni kazanabilir. Tek renk (monokrom) çok güzel fotoğraflar çekilebileceğini de hep anımsayın.

© Selim Aylar

erken saatlerde, en sık rastlanan hava olayıdır sis. Genellikle, kaybolma, yalnızlık ve bilinmezlik gibi duygular verirken bazen de romantizmin etkili bir parçası olur. Sis özellikle bitkiler ve çiçekler üzerinde bıraktığı nem, güneşin eğik geldiği sabah saatlerinde özel bir ısıltı oluşturur. Aslında üzerine çiy düşmüş yaprak ya da çiçeklerin, güneşin ilk ışıklarıyla su damlacıklarına dönüşmüş halleri de çok güzel fotoğraf malzemesi olur. Örneğin, kırmızı bir gül yaprağının üzerindeki su damlasının ısıltısını yakalayarak fotoğrafını çekmek, fotoğrafçıya, “özel bir an”ı yakalamış olmanın sevincini yaşatır.

Baharda yağın yağmurlar, genellikle bir ya da bazen daha çok sayıda gökkuşağının habercisidir. Gökkuşağı görüntüsü içeren bir fotoğrafın tadına doyum olmaz. Belki de bu yüzden gökkuşağı etkisi yaratan bir filtre, bazı fotoğrafçıların çantasından eksik olmaz. Başka bir deyişle gökkuşağı oluşmasını beklemeden, kendi gökku-

şağını çantanızda taşıyabilirsiniz, elbette, hava koşulları uygunsa; aksi takdirde, pırl pırl bir havada objektifinizin önüne koyduğunuz gökkuşağı filtresinin oluşturduğu görüntünün inandırıcı olmasını kesinlikle beklemeyin. Yağmur dindikten sonra, bitkilerin ve çiçeklerin yaprakları üzerinde kalan yağmur damlacıkları, arazilerde ve hatta bazen bir asfaltın üzerinde oluşan su birikintileri bahar konuları arasında yer alabilir. Islak yüzeyler ve su birikintileri, yansıma görüntüleri için bulunmaz olanaklar sunar. Aslında hangi mevsimde yağarsa yağsın, yağmur, doğanın banyosu gibidir. Yağmurdan sonra tüm renkler canlanır, ısınır. Doğanın ısıltıları her yeri sarar. Bir de bulutların arasından sızın güneş ışığının yarattığı hüzmeler varsa, olağanüstü görüntülerle karşı karşıyayız demektir.

Rüzgârlı havalar bahar fotoğraflarının bir başka konusu. Bir gölün içinden gökyüzüne doğru boy veren saz-

ların, düzlüklerdeki uzun otların, ağaçların, deniz ya da göl kıyısındaki bitki ya da çiçeklerin dalgalarla uyumlu danslarının sunduğu görüntüleri yakalamaya çalışmak, hem çok heyecan verici hem de birçok güzelliği yaşamak için uygun fırsatlar.

Bazı Öneriler

Kendinizi doğanın kucasına bırakmadan önce, ne tür bir fotoğraf çekeceğinize karar vermek, çekim sırasında kullanacağınız tekniklere uygun malzeme taşımak bakımından önemli. Çekim konusuna karar vermede belirleyici etken görüntülemek istediğiniz nesnenin sizde yarattığı duygulardır. Kendi durumunuzu, hayallerinizi, duygularınızı, beklentilerinizi dikkatle değerlendirmeniz, fotoğraf alanındaki başarınızı artırır.

Fotoğraf çekmeden önce çevrenizi dikkatle inceleyin. Aradığınız konuyu bulduğunuzda, farklı bakış açılarını araştırın. Bakışınıza ve duygularınıza en uygun bakış açısını yakaladığınızda çekim yapmaya özen gösterin.

Makrofotografi ve hareket konularında bilgi eksikliğinizi giderin. Bu bilgilerin açacağı yeni ufuklar, başarılı fotoğraflar elde etmiş olmanın sonsuz keyfini yaşatır.

Serpil Yıldız

Kaynaklar

http://www.scrapjazz.com/resources/printer_68.shtml

<http://www.apogeephoto.com/mag4-6/mag4-6BT-1.shtml>

J. Hedgecoe; The Photographers Handbook, Ebury Press, London, 1992

J. Hedgecoe; Her Yönüyle Fotoğraf Sanatı, Remzi Kitabevi, 1995

M. Langford; Yaratıcı Fotoğrafçılık, İnkilap Yayınları, 1991